

Zašto je došlo do eskalacije protesta u Egiptu?

25 novembar 2011 Izmijenjeno 22:30 CET

Mapa puta ka demokratiji mora biti transparentna i u potpunosti predstavljati revolucionarne snage.

U demokratskoj budućnosti Egipta nema mjesta za vojnu vlast koja sebe stavlja iznad ustava [EPA]

Zemljotres koji je transformirao Egipat početkom godine nije dosegao dovoljno daleko ili dovoljno duboko, jer je vojska - kičma Mubarakovog režima - stala uz revolucionare u nadi da će očuvati svoj status i privilegije.

Prošle sedmice, vojne vlasti su narodu i revoluciji pokušale nametnuti svoju volju, predstavivši vlastitu verziju ustava po kojem bi se u budućnosti upravljalo zemljom, što je izazvalo bijes i razočarenje kod većine Egipćana. Nacrt, koji je predložila vojska, sadrži i neke dobre smjernice i načela. No, stavljanje oružanih snaga iznad države i iznad civilne vlasti je politika pozajmljena iz prošle ere i za nju nema mjesta u demokratskoj budućnosti Egipta. Ovaj neprikladan i zlosretan pokušaj generala, kao i obično, nije dobro prošao kod onih koji insistiraju na tome da je narod izvor svih ustavnih legitimnosti. Osim toga, prekomjerna sila koju snage sigurnosti koriste protiv demonstranata, a kojom su usmratile desetine i ranile stotine u nekoliko sati, u potpunosti je neprihvatljiva za Egipćane u doba poslije Mubaraka.

Napredak mora početi sa civilnom vladom za nacionalni spas i potrebnim ovlastima, nakon čega bi uslijedili izbori za specijalnu komisiju koja će predložiti ustav, a potom i predsjednički izbori kojima bi se okončao mandat SCAF-a.

Vladajuća vojna vlast Egipta bi mogla i trebala pokazati daleko veću uzdržanost u promoviranju svojih interesa i odgovoru na legitimna prava Egipćana, naročito porodica ubijenih u revoluciji, koji su u velikom broju demonstrirali u petak navečer na trgu Tahrir i na drugim trgovima u zemlji. Kako je početkom ovog mjeseca prestižni kairski Al-Azhar istakao u smjernicama povelje "Arapsko proljeće" za demokratiju u arapskom svijetu, upotreba nasilja protiv mirnih građana delegitimizira vladajuće strukture i okončava njihov razlog postojanja.

Da li je zbog toga Sharafova vlada podnijela ostavku?

Vlada koja tvrdi da govori u ime naroda/revolucije ne bi mogla niti trebala prihvatiti da se takvo krvoproliće provodi u njeno ime i pod njenim nadzorom. Premijer Issam Sharaf bio je jedan od prvih političara koji su izašli na trg Tahrir kako bi bili sa revolucionarima. Međutim, nekoliko mjeseci kasnije, postalo je jasno da Vrhovno vijeće oružanih snaga (SCAF), a ne civilna vlada, upravlja Egiptom nakon revolucije. Zbog toga, bez obzira na identitet sljedeće privremene vlade, ona mora insistirati na neovisnosti od generala kako bi osigurala svoj kredibilitet u očima naroda. Ustvari, mapa puta ka demokratiji mora biti transparentna i u potpunosti predstavljati revolucionarne snage. Kao što su neki od vodećih nezavisnih egipatskih intelektualaca predložili, napredak mora početi sa civilnom vladom za nacionalni spas i potrebnim ovlastima, nakon čega bi uslijedili izbori za specijalnu komisiju koja će predložiti ustav, a potom i predsjednički izbori kojima bi se okončao mandat SCAF-a i zemlja u potpunosti postavila na građanski i demokratski put. U revoluciji nije riječ o polovičnim mjerama, već o potpunom prekidu sa prošlošću. Bolje je da se takva transformacija dogodi mirnom tranzicijom, ali se svakako mora dogoditi. Ne postoji drugi način za ostvarivanje ciljeva revolucije.

Da li će vojska prihvatiti da se vrati u kasarne i odrekne svojih privilegija?

Na kraju, generali nemaju drugog izbora već da stanu uz narod Egipta. To nije samo zdrav razum; to je u vitalnom interesu njih i zemlje. U pitanju je nacionalna sigurnost Egipta, a egipćani je drugačije ne bi imali. Oni žele snažnu vojsku, čiji je cilj zaštita suvereniteta i nezavisnosti države. A vojska treba snažnu i živu demokratiju, ako će biti sila na koju će se računati u 21. stoljeću. Istina, oružane snage imaju važnu ulogu u osiguravanju dugoročnog poštivanja ustava zemlje. No, to je nemoguće ako one postanu glavni kršitelji (ustava). To, također, znači da je vojska dio državnih institucija i spada pod suverenitet države, a ne iznad njega. Generali ne mogu imati svoj kolač i jesti ga. Demokratija nije funkcionalna, ako nije proširena na oružane snage. Generali ne mogu odlučivati o svom budžetu i nametati ga narodu, ili da formiraju svoje područje interesa u ekonomiji i državnom uređenju zemlje. Niti bi trebali biti izuzeti iz retrospekcije ili promjene koja služi višim interesima zemlje i njene nacionalne sigurnosti. Postoji lak način i težak način da se to ostvari. Ali, kako god, desit će se prije ili kasnije. Ljudi su rekli jasno i glasno šta žele. Na generalima je da ustanu i pozdrave istrajnost svog naroda i spase zemlju od nepotrebnih odgađanja i patnje.

Izvor: Al Jazeera